

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Jičín

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Jičín se nachází v západní části Královehradeckého kraje a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. Stručná charakteristika SO ORP Jičín je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 77 obcí (2. nejvyšší počet po SO ORP Hradec Králové);
- počtem obyvatel - celkem 47.477, z čehož 16.300 žije v jádrovém městě - je 4. největším obvodem kraje;
- hustota zalidnění SO je 4. nejmenší (ca 80 obyv./km²);
- rozloha SO (ca 597 km²) je 2. největší.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Královéhradeckém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Jičín	77	47477	16300	597
Broumov	14	16667	7793	259
Dobruška	26	20293	6989	279
Dvůr Králové nad Labem	28	27398	16098	258
Hořice	29	18463	8733	193
Hradec Králové	81	145176	93035	677
Jaroměř	15	19458	12678	139
Kostelec nad Orlicí	22	24924	6178	223
Náchod	36	61378	20434	356
Nová Paka	5	13374	9292	97
Nové Město nad Metují	13	14371	9749	98
Nový Bydžov	23	17513	7098	214
Rychnov nad Kněžnou	32	33952	11247	479
Trutnov	31	64381	30860	596
Vrchlabí	16	28121	12676	293
Průměr za kraj	30	36863	----	317

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

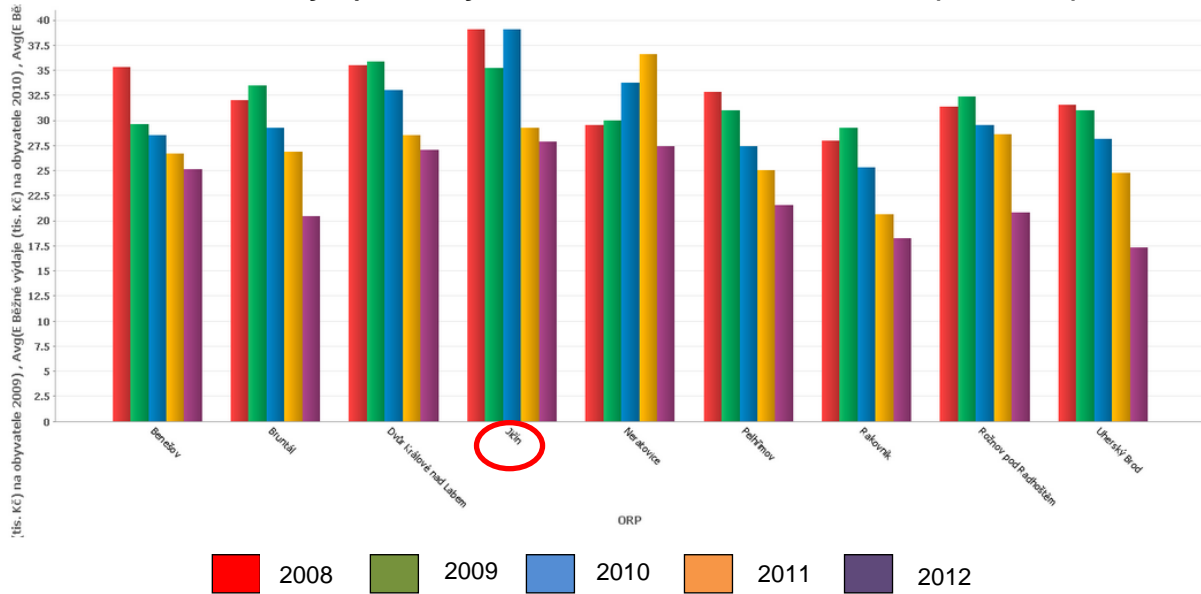
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 45.000 až 50.000 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Jindřichův Hradec, Strakonice, Nový Jičín, Rokycany, Kutná Hora, Pelhřimov);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 16.000 až 17.000 (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Dvůr Králové nad Labem, Bruntál, Benešov, Neratovice, Rakovník, Pelhřimov, Rožnov pod Radhoštěm, Uherský Brod).

2. Ekonomická výkonnost

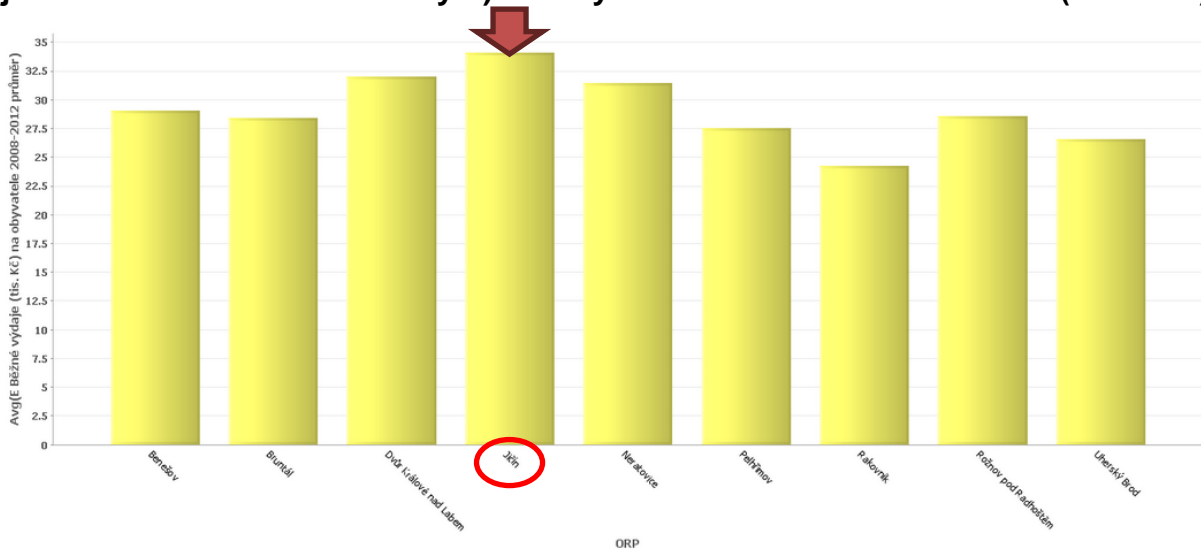
Při bližším pohledu na ekonomickou výkonnost je u SO ORP Jičín zajímavé srovnání **běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**. Jak je patrné z obrázků níže, jičínský obvod vykazoval po celé období nejvyšší hodnoty běžných výdajů na obyvatele: dvakrát se umístil na 2. místě (v letech 2009 a 2011) a třikrát obhájil prvenství (2008, 2010 a 2012) ve skupině SO srovnávaných dle kritéria počtu obyvatel jádrové obce. To potvrzuje i průměrná výše běžných výdajů – ca 34 tis. Kč/obyv./rok. Obdobná situace nastala i u kapitálových výdajů, kde si po celé sledované období (s výjimkou roku 2009) udržel první místo ve vzorku SO. Průměr kapitálových výdajů jičínského obvodu dosahuje téměř 9 tis. Kč/obyv./rok.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

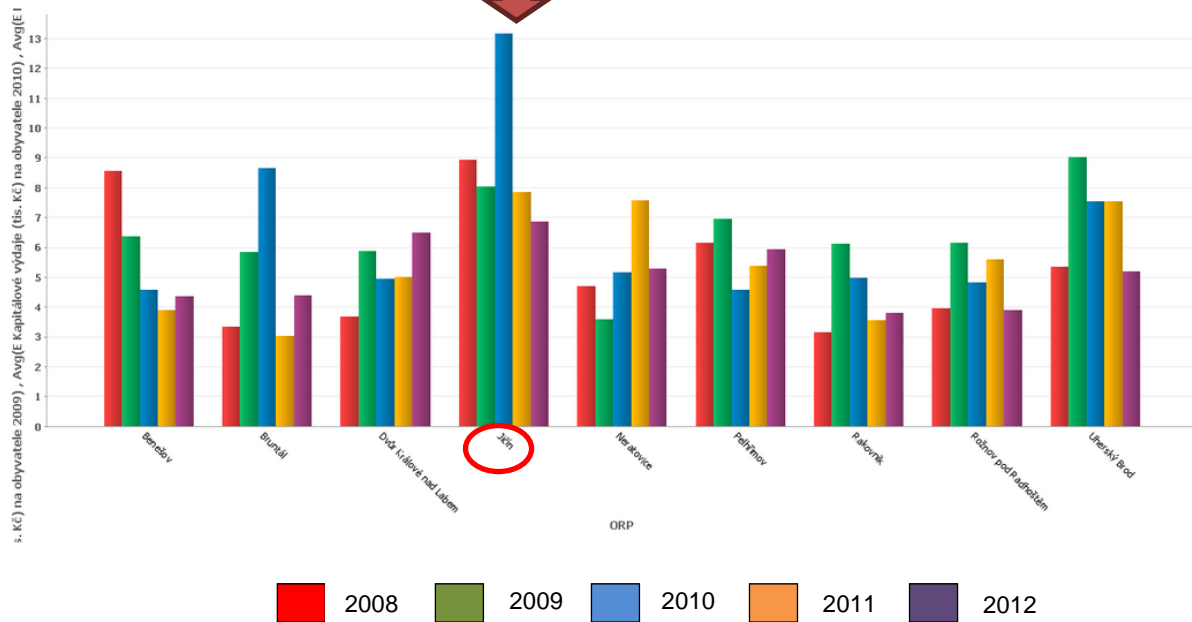
Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16 – 17 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

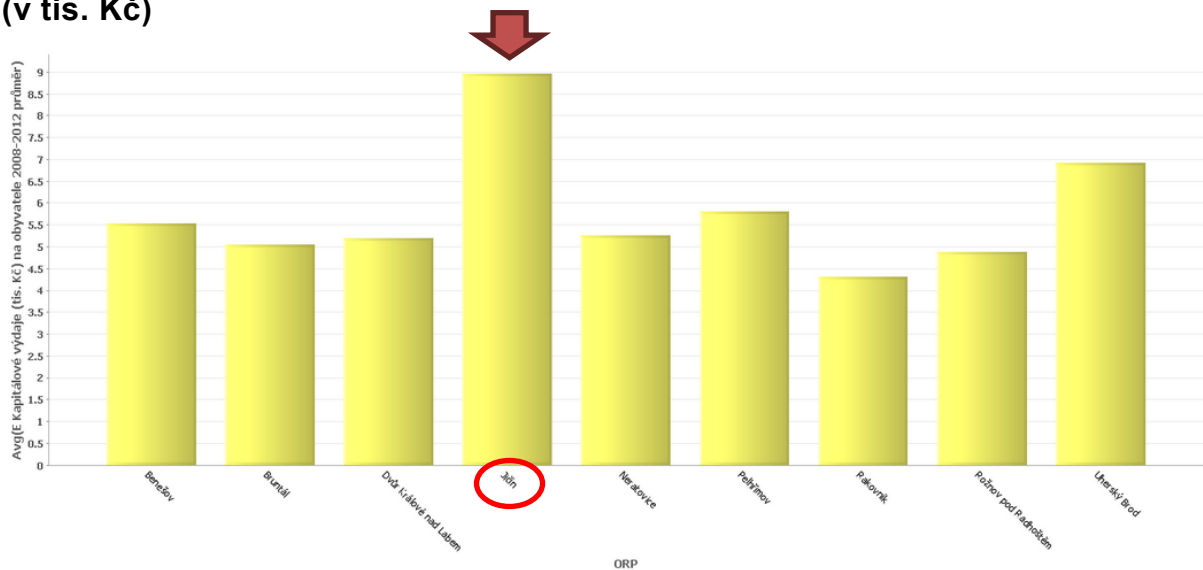
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16 – 17 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16 – 17 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

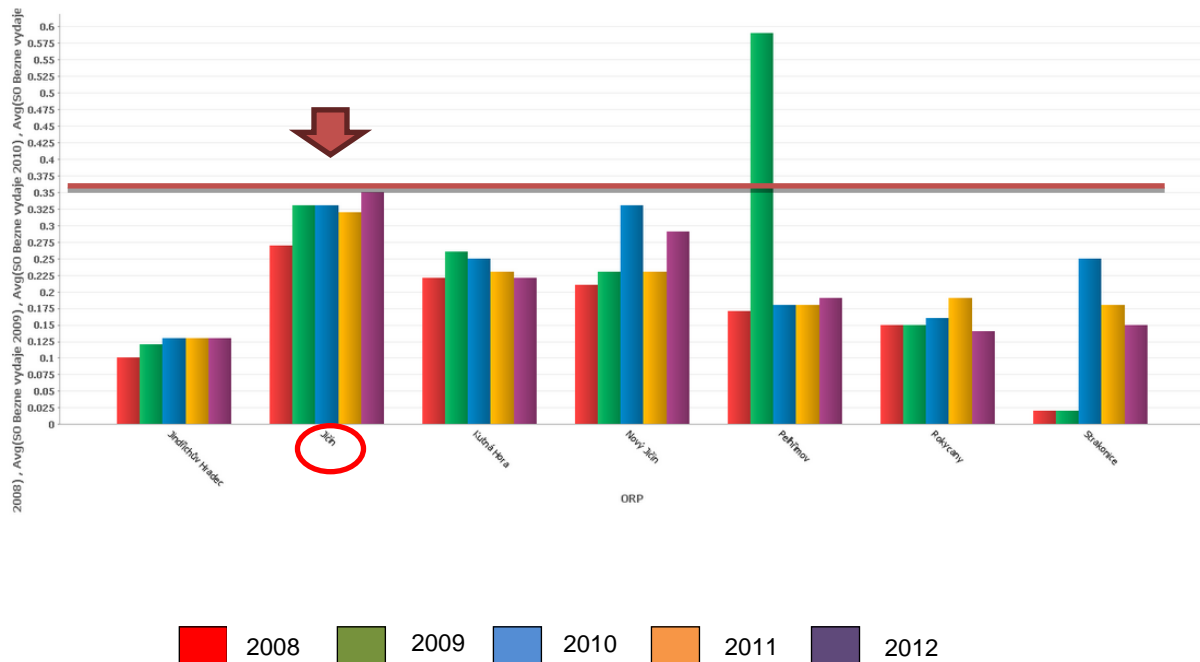
Obrázek 4: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 16 – 17 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

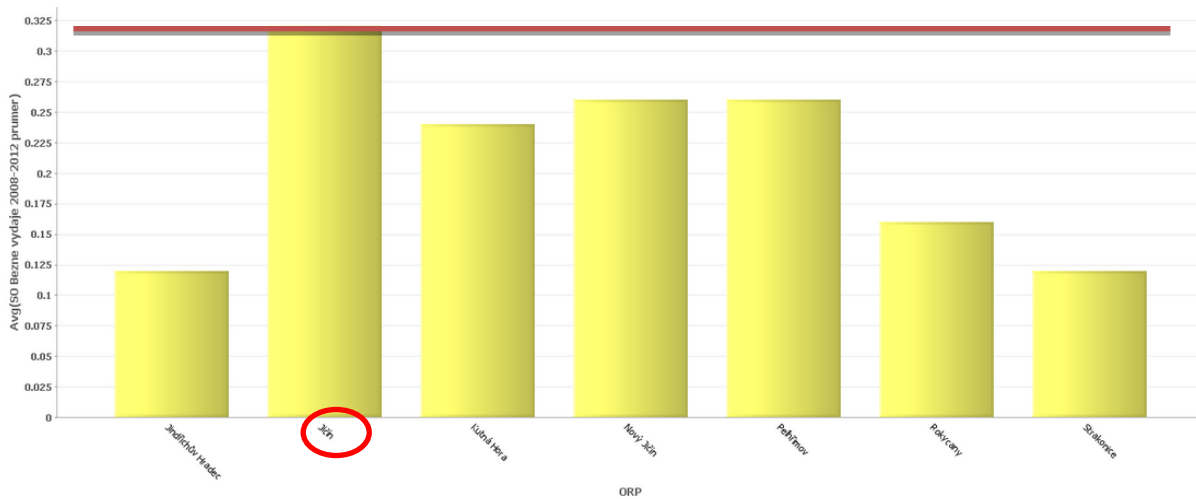
3. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné se zaměřit na úroveň **běžných výdajů na obyvatele**. V průběhu 5ti let obhájil SO ORP Jičín celkem čtyřikrát prvenství ve skupině SO, výjimku tvořil pouze rok 2009, kdy poklesl na druhé místo. To dokládá i průměrná úroveň ukazatele jičínského obvodu, která je nejvyšší ve vzorku srovnávaných SO (0,32 tis. Kč/obyv./rok). Viz obrázek 4 a 5, kde červená linie značí dosaženou úroveň SO ORP Jičín.

Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 45 – 50 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 5: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 45 – 50 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

4. Závěrečné shrnutí

SO ORP JIČÍN	
základní charakteristika	<p>v Královehradeckém kraji správní obvod ORP Jičín:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou je 2. největší z hlediska počtu obyvatel je 42 největší spravuje druhý nejvyšší počet obcí řadí se mezi čtveřici obvodů s nejnižší hustotou zalidnění
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> SO vykázal vysokou úroveň běžných i kapitálových výdajů na obyvatele ve skupině SO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> s výjimkou roku 2009 měl SO ORP Jičín nejvyšší běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Český statistický úřad